

Adieu!

Elsemarieke Kuiper heeft een prachtig boek geschreven voor mensen die hun kerk of gemeente verlaten hebben vanwege controle en manipulatie. Prachtig is misschien niet het goede woord, omdat het over een heel verdrietig onderwerp gaat. Als de kerk, die een veilige plek hoort te zijn, onveilig wordt door agressief, kritisch en negatief gedrag van de leiding, dan word je behoorlijk door elkaar geschud. Het oorspronkelijke enthousiasme voor de prediking en de ervaring dat je groeit in geloof slaan om in angst en vertwijfeling. Echter, als er eenmaal een barst is gekomen in het vertrouwen dat dit de volmaakte gemeente is, dan komen de vragen. Wat moet ik nog geloven? Wie kan ik nog vertrouwen? Klopt het wel wat ik denk? Ben ik misschien gek aan het worden?

De ondertitel van het boek luidt: Herstel na geestelijk misbruik, hoe pak je dat aan? Nu voelt het begrip 'geestelijk misbruik' behoorlijk zwaar aan. En als je het niet zelf hebt meegemaakt of iemand van nabij kent die het heeft meegemaakt, dan kun je je er misschien weinig bij voorstellen. Maar ik denk dat het niet onterecht is om het te vergelijken met seksueel misbruik. Aspecten die daar een rol bij spelen gelden ook voor geestelijk misbruik. Wat het zo ingewikkeld maakt is dat de leiding zichzelf plaatst in een positie van autoriteit, waarbij gesproken wordt in naam van God. Twijfel aan de leiding is dus gelijk aan twijfel aan God. Als iemand toch vragen gaat stellen, dan voelt hij zich schuldig, veroordeeld en twijfelt aan zijn waarde en positie als christen. Het resultaat van deze beïnvloeding is de gedachte dat er iets niet klopt met jezelf. Je onechte en echte ik lopen zo door elkaar, dat je niet meer weet wat je moet denken en jezelf niet meer durft te vertrouwen.

Het mooie van dit boek is, dat het een weg biedt uit de spiraal van bitterheid. Als iemand betrokken is uit een dergelijke zieke situatie, dan is het niet vreemd dat je niets te maken meer wilt hebben met kerk, geloof en God. Elsemarieke beschrijft op een heldere en toegankelijke manier welke weg je kunt gaan na geestelijk misbruik. Het zal duidelijk zijn, ze spreekt uit ervaring. Ze heeft het zelf meegemaakt. Echter, ze is niet blijven hangen in verbittering en boosheid, maar is de weg van de genade gegaan. Genade is een sleutelwoord in haar boek. Ieder hoofdstuk eindigt ze daarmee en verwondert ze zich over 'de hulp van God.'

Als psycholoog en christen heeft Elsemarieke haar ervaringen een plaats gegeven. Van daaruit is een cursus ontstaan die ze sinds 2004 geeft aan lotgenoten. De inhoud van het boek is daarom getoetst aan de werkelijkheid en biedt daardoor een stevig houvast voor mensen die geestelijk misbruik hebben meegemaakt. Onderwerpen die aan de orde komen zijn: schadelijk leiderschap, emotionele verwerking, vergeving, grenzen en identiteit.

Het is dus een prachtig boek. Gevoelig geschreven zonder de ernst van situaties uit de weg te gaan. Problemen worden onder ogen gezien en benoemd, maar het feit dat God een God van genade is blijft altijd de boventoon voeren.

Zoals gezegd is dit boek erg geschikt voor mensen die te maken hebben gehad met geestelijk misbruik. Maar ik zie nog een andere belangrijke doelgroep, namelijk kerken die zich positief ontwikkelen en groeien en daardoor mensen aantrekken. We weten uit verhalen uit de praktijk dat soms mensen met negatieve ervaringen met een bepaalde kerk een nieuwe gemeente instromen en dan heel hoge verwachtingen hebben. Het lijkt me essentieel dat dit soort mensen eerst door een soort cursus gaan alvorens ze lid kunnen worden. Dit materiaal kan daarbij heel goed werk doen.

Het boek is te bestellen via de website www.a-dieu.nl. Daar is ook meer informatie te vinden.

Eddy de Pender
Netwerk Vredestichters
www.vredestichters.nl